

fortoyninguttan fyrri bygdina Alofi á Niue.

Kaptein Cook, sum er mín stórsta hetja, nevndi Niue *The Savage Island* tann villa oyggin, tí hann ongantíð slapp í land. Tey innfóddu, sum høvdu reyðmálaðar tenn, forðaðu honum og róku hann burtur.

Niue er í frælsum felagsskapi við New Zealand, og har bógva einans 2300 fólk. Niue er eisini heimsins næststørsta koraloyggj. Fólkio á Niue var sera kristið. Har vóru allar møguligar kristnar kirkjur til tær fáu sálmar, og fólkini vóru als ikki vill og ófyrirkomandi sum á Cooksa døgum, tvørturímóti.

Manningin var skjót í land. Vit høvdu øll lisið um oyna, sum tóktist sera spennandi. Har vóru nógv dropasteinhelli inni í berginum. Hellini skuldu verða heilt einastandandi við atliti til ljós og litir. Niue hevði eisini smáar lagunur, har litfagrir fiskar svumu, oyggin var ofta umrødd sum ein av perlunum í Kyrrahavinum.

Eg var verandi umborð tað mesta av degnum, eg fór bara í land at gera pappírsarbeiði og so út aftur á Sólku, har var nógv at fáa skil á aftaná tað ringa veðrið.

Um kvøldið, tá ið manningin kom umborð aftur, vóru tey á gosi um hesa deiligu oyggj, og eg gleddi meg at fara í land dagin eftir. Men so skuldi ikki vera. Um náttina skifti ættin og skilliga sást, at best var at fara áðrenn vindurin vaks, tó skuldu Kári og Jonhard fyrst í land at keypa onkur smátting, áðrenn vit loystu. Vindurin vaks skjótt, og tá ið Jonhard og Kári komu oman aftur á landingina, brutu aldurnar langt uppá landingina, og tað var ikki hugsingur um at sjóseta tað litlu jolluna, hon hevði farið í knús.

Tveir aðrir seglbátar høvdu ligið fyrri akkeri, men teir loystu beinanvegin, tí nú var vesturætt og eingin lívd. Aldurnar vuku,

og skjótt rullaði Salka Valka verri, enn hon gjordi, tá ið vit sigldu. Tá ið Salka siglir, stuðla seglini henni, og hon flytir seg undan aldunum, meðan her, við eina stutta fortøying, lá hon og rullaði, rykti og skrykti.

Tað var ein stak vánalig støða, vit vóru komin í. Salka lá nær klettunum, vindurin lá at landinum, og vit vistu ikki um fortøyingin helt. Tvær ferðir sendi eg Heina niður at hyggja eftir fortøyingini, hann helt, at hon fór at halda. Eitt var viki, um hon slitnaði, so fór ikki at vera tó til at starta motorin, áðrenn Salka rakk upp á teir brimbarðu klettarnar.

Høvdu vit kunna farið, vóru vit farin alt fyrri eitt, men vit kundu ikki fara uttan Kára og Jonhard. Vit seymaðu segl allan dagin, men vit høvdu ongan frið á okkum og vónaðu at ættin skifti. Tað gjórdi hon ikki fyrr enn um náttina, tá fór hon meir í ein sunnan, og tíðliga um morgunin eydnaðist tað Jonhardi og Kára at flota jolluna og rógva út. Eitt petti var tó brotnað úr stavnum á jolluni, tá ið teir sjósettu hana, og tað var um reppið, at teir megnaðu at koma sær frá tí vandamiklu landingini, uttan at verða tiknir av aldunum og slongdir inn ímóti.

Kongaríkið Tonga

Vit loystu beinanvegin, og vindurin var finur, vit struku av stað fyrri fullum seglum á veg til Kongaríkið Tonga, ið einans lá 220 fjórðingar fyrri vestan.

Tongaoyggjarnar eru 170 í tali, men einans 36 av teimum eru bygdar, harumframt er kongaríkið býtt í triggjar ymiskar oyggjabólkar, vit skuldu vitja tann norðasta av oyggjabólkunum, Vava'u oyggjabólkin.

Kaptein Cook vitjaði eisini Tongaoyggjarnar og kallaði tær *Friendly Isles* – vinarlagsoyggjarnar, tí hann var so væl móttikin, tá ið hann kom

fyrstu ferð í 1773. Kongurin og hansara fólk borðreiddu við meir mati, enn teir nakrantíð høvdu sæð, og til teirra æru varð skipað fyrri boksikampi og dansi. Tonga menninir royndu seg eisini til stuttleika í holmgongu við bretarnar, men tað var ikki so stuttligt í longdini, tí Tonga búgvarnir kendu næstan onga móttøðu frá hvítungum.

Søgan sigur, at ættanin var at taka Cook og hansara menn til fanga og eta teir sum liður í veitsluni, men Cook takkaði konginum og hansara fólk so miriliga, at Tonga menninir lótu teir sleppa. Cook gav konginum eina Galapagos skjaldbóku, sum var slept at ganga í tí kongaliga utargarðinum, og har gekk hon heilt til 1966, tá hon yvir 200 ára gomul doyði.

Oyggjarnar vóru vakrar, og vit trivust øll væl, allt talaði fólk at her fór at vera stuttligt. Fólkin vóru nógv ørvísi enn aðrastaðni í Kyrrahavinum vit høvdu verið, men tað var kanska ikki so lojst. Kongaríkið Tonga eru einastu oyggjar í Kyrrahavinum, sum ongantíð hava verið hjáland. Tó kann kanska sigast, at tey óbeinleiðis hava havt innrás, tí ongastaðni í Kyrrahavinum havi eg sæð so nógvar kirkjur sum á Tonga. Allar vóru kristnar, og eg las, at 16 ymisk kirkjusamfeløg eru í oyggjunum.

Fólkin vóru eyðsæð nógv fátækari enn í Fránskt Polynesia. Cook oyggjunum ella Niue, tað komst sjálvandi av, at tey ikki høvdu nakra ríka tjóð aftanfyrri seg at stuðla fíggarliga.

Fólkið var ógvuliga trúgvandi. Tað var næstan sum at ferðast í einum muslimskum landi.

Kvinnurnar gingu í longum ermum, niðurdeili og úttaná niðurdeilinum høvdu teir tað sonevndu *ta ovala*, tað er ein málta vovin úr pandalus-bløðum, tær høvdu hana rundan um seg og rakk niður á skógv. Tær bundu hana fasta við einum bandi gjørt úr kokosnøt fibrum.

Menninir brúktu eisini hesar máttur, og tað sá heilt ógileiga lögð og ópraktiskt út, tá ið tey komu gangandi.

Tá ið vit vóru í landi, gingu vit ikki í stuttum buksum og stuttermáðum blusum, vit krógvaðu í minsta lagi knøini og herðarnar, men tað var troyttandi í hitanum.

Eg gekk nakrar túrar á oynni, har var fátækligt, men eingin tóktist tó líða nakra neyð, og øll vóru tey serstakliga væl í holdum, mest sum ov eftir okkara tykki, men á Tonga verður vakurleikin hjá eini kvinnu m.a. mettur eftir, hvussu væl í holdum hon er.

Kirkjur vóru allastaðni, og eg kundi ikki lata vera at hugsa, at betur hevði verið at nýtt peningin, sum fór til allar tær mongu vøkr kirkjurnar, til onnur samfelagslig áhugamál, heilsu, útbúgving ella okkurt tilfíkt.

Allastaðni runnu smágrísar, høsn, hundar og børn hvørt um annað. Lívið tóktist fríðarligt og dovisligt. Konurnar sótu uttanfyri húsini og slatraðu, og menninir hampaðu um bananplanturnar ella bara nutu dagin.

Fólkin tóktust tó ikki eins fyrirkomandi móti fremmandafólki, sum har vit higartil høvdu verið í Kyrrahavinum, tey vóru tó

heldur ikki óvinsæl bara líkasæl.

Ein dagin fóru vit á eitt gistingarhús. Har høvdu tey svimjihyl, og vit trongdu øll til at slappa av og njóta eitt sindur av luksus. Har sat ein ung genta og las. Hon æt Sonya og var úr Kanada, hon hevði arbeitt í fyra mánaðir á Tonga saman við einum fornfrøðingi og var nú liðug og visti ikki heilt, hvat hon skuldi. Hon var so fitt, at eg spurdi, um hon hevði hug at koma við okkum, tað vildi hon fegin, og hon flutti umborð dagin eftir.

Jonhard, Elin og eg vitjaðu eina litla bygd longur eystri á høvuðsoynni, har skuldu vit uppliva, hvussu *gargantuan* veitslur vóru hildnar. Á Tonga ganga tey høgt uppí ymisk hátíðarhald sum giftarmál, jarðarferð, kongshúsið og finar gestir, tað verður í høvushetum hátíðarhildið við mati og dansi.

Hendan veitslan var ikki ein rættilig veitsla, hon var fyrri ferðafólk, men tá ið steðgurin er stuttur, er torført at uppliva ta ektadu vørna.

Eg hugsi ongantíð, eg havi smakkað so góðan mat, eg havi heldur ongantíð sæð so nógvan mat til so fá fólk. Maturin, taro, yams, cassava, breyðfrukt, söt eplir, spinatbløð, fiskur, hummarar, høguslokkar, høsnarungar og grísaungar, var tilgjørdur í einum jørðovni. Tað var gjørt soleiðis: Fyrst gróvu tey eitt djúpt hol, síðan tóku tey matin, stoyttu kokosróma yvir hann, ballaðu bananbløð uttanum, lögdu hann niður í holið, og gróvu útyvir aftur. So kyndu tey bál omaná, tað skuldi ikki loga, men bara gløða. Soleiðis lá maturin í fleiri tímar, áðrenn hann var grivin uppaftr og borin inn til gestinara á

stórum heimagjørdum trogum.

Vit ótu í fleiri tímar, sitandi á vovnum máttum, øll ótu av sama trogi. Tað var spennandi at lata bananbløðini upp, tí vit vistu ikki altíð, hvat var í, men tað smakkaði alt heilt ævintýrligt.

Tá ið vit endiliga vóru liðug at eta, dansaðu gentinara fyrri okkum, ikki dansur soleiðis sum vit kenna tað, ikki so rútmískt, men meira glíðandi rørsur við ørmum, hondum og beinum.

Vit lógu nakrar dagar fyrri akkeri við høvuðsoynna og hittu nógvar gamlar kenningar. Danska bátin *Calypso* við Mads umborð, hann hittu vit fyrstu ferð á Nuku Hiva á Marquesas oyggjunum, og new zealandska bátin *Johanna*, sum vit hittu fyrstu ferð á Barbados, sjálvt Maria, týska gentan vit hittu á Narotonga, var her. Hon sigldi nú við einum ungum eysturrikara, sum hon hevði hitt. Vit avgjørdi øll somul at fara út til nakrar av teimum óbygdum oyggjunum at hugna okkum, har var ein ørgrynna av væl egnaðum víkum at kasta akker í.

Vit hugnaðu okkum so sanniliga eisini, vit svumu á sjónum, vóru nógv saman við fólk frá hinum bátunum, og eitt kvøldið gjørdi vit øll mat hvør í sínum lag og tóku við til katamaranina *Moana Uli Uli* hjá Valentino, sum Maria var umborð á. Katamaranir hava stórt dekspláss, og har sótu fyra manningar og ótu og prátaðu til langt út á kvøldið.

Kári, Heini og Jonhard við einum dorado, teir hava fiskað

Umleið 20 feroingar hava verið við í styttri tíðarskeið umborð Sólku Vøllu tey trý árin skipið sigldi jørðina runt. Bert Durita Holm var við allan túrin